

Fontosabb jövedelmi tételek, 2010 I. félév

A tartalomról

- 1 Kereset
- 1 Nyugdíj
- 2 Családi támogatások
- 2 Természetbeni társadalmi juttatások

A lakosság jövedelmének valamennyi összetevőjét évente egyszer veszi számba a statisztika. Néhány fontos jövedelemelem azonban nagyobb gyakorisággal – havonta, negyedévenként – is rendelkezésre áll, ezek alkalmassak lehetnek a jövedelmi folyamatok évközi jellemzésére. Az alább tárgyalt jövedelemtételtek együttesen az összes lakossági jövedelem körülbelül háromnegyedét teszik ki. (A fennmaradó részt elsősorban az önálló munkajövedelme, a sajátlakás-használat, valamint a tulajdonosi jövedelmek – kamat, osztalék stb. – adják.)

Kereset

A legnagyobb jövedelmi tétel, a munkaviszonyból származó kereset nagysága függ a keresők számától, valamint a keresetek reálértékétől. 2009-ben mindkét tényező változása negatív hatással volt a jövedelemalakulásra. Mind a foglalkoztatottak, mind pedig ezen belül az alkalmazásban állók száma jelentősen, mintegy 100 ezerrel csökkent. 2009-ben a keresetek nettó összege 124 ezer forintot tett ki, ez nominálisan 1,8%-kal haladta meg a 2008. évit, ami jelentősen elmaradt a korábbi években tapasztalt növekedéstől. A keresetek alakulására hatással voltak a 2009 júliusától megváltozott szja-szabályok, ami gyorsította a nettó keresetek növekedését. 2009 I. félévében az 1,0%-os nettó keresetnövekedést a második félévben 2,5%-os követte. Az elmúlt évben a fogyasztói árak gyorsabb ütemben nőttek a nettó kereseteknél, így a bérek reálértéke 2,3%-kal csökkent. Összességében 2009-ben a keresetek alakulását a keresők számának és a reálbér színvonalának csökkenése jellemezte.

2010 I. félévében a korábbi időszakra jellemző negatív tendenciák már kevésbé érvényesültek, az alkalmazásban állók száma enyhén, a nettó keresetek összege jelentős mértékben emelkedett. Ebben az időszakban az alkalmazásban állók létszáma 2 millió 671 ezer főt tett ki, ami 0,2%-kal (közel 5 ezer fővel) meghaladta az egy évvel korábbit, mindeközben a nettó kereset 133 ezer forint volt, nominálisan 9,6%-kal magasabb 2009 I. félévéhez képest. A növekedési ütem több mint háromszorosa volt a bruttó keresetnek, amiben döntő szerepet játszottak a 2009. júliustól, valamint a 2010. januártól érvénybe lépő, a személyi jövedelemadó szabályait érintő változások. Ezen kívül befolyásolta a nettó keresetek alakulását a költségvetési szerveknél a 13. havi juttatást felváltó keresetkiegészítéssel, illetve az eseti juttatásokkal kapcsolatos központi intézkedések sorozata. A 2010. januártól megszűnő keresetkiegészítés helyett január és március hónapokban bruttó 49–49 ezer forintos eseti keresetkiegészítés kifizetésére került sor. A költségvetés területén alkalmazottak keresetét a közmunkaprogramban részt vevők dinamikusan növekvő száma szintén befolyásolta, mivel körükben leginkább minimálbérnek megfelelő vagy azt alig meghaladó

nagyságú volt az átlagos bér összege. Mindezek hatással voltak a reálkeresetre is, ami 2010 I. félévében 3,7%-kal meghaladta az egy évvel korábbit, annak ellenére, hogy a fogyasztóiár-színvonal növekedése tartósan magas volt. A havi reálkereset a versenyszférában és a költségvetés területén egyaránt 3,8%-kal emelkedett. Az időszakon belül az I. negyedévet jellemezte magasabb reálbér-emelkedés, elsősorban az ebben az időszakban kifizetett keresetkiegészítésnek köszönhetően. A II. negyedévben a növekedés dinamikája visszaesett.

Az alkalmazásban állók keresetből származó jövedelmét kiegészítik bizonyos béren kívüli pénzbeli és természetbeni juttatások (lakhatási költségterítés, étkezési hozzájárulás, a munkába járás költségeinek térítése stb.). Az év első felében ezek az egyéb munkajövedelmek havonta átlagosan 13 ezer forinttal növelték az alkalmazásban állók bevételeit. Összegük a múlt év első feléhez viszonyítva lényegében nem változott. Arányuk az összes (bruttó) munkajövedelmén belül 6% volt.

Nyugdíj

A pénzbeli társadalmi juttatások legnagyobb tétele, körülbelül kétharmada a nyugdíj. A háztartások összjövedelmének a 15,7%-a nyugdíjkból származott 2008-ban. A nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma az ezredforduló óta kismértékű csökkenést mutat, 2009-ben nem érte el a 3 millió főt.

2010 júniusában a nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásokban részesülők létszáma 1,7%-kal mérséklődött az előző év azonos időszakához képest, 2 millió 957 ezer főre, ami a népesség csaknem háromtizedét jelentette.

A 2010. júniusi adatok szerint az öregségi nyugdíjasok száma 1 millió 710 ezer fő volt, 15 ezerrel kevesebb, mint az előző év júniusában. Részarányuk az összes nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők között 58%-ot tett ki. A rokkantsági nyugdíjasok száma 2010 júniusában 735 ezer fő volt, 32 ezerrel kevesebb, mint 2009 azonos időszakában. Ezen belül a korbetöltötttek száma 14 ezerrel nőtt, a korhatár alattiaké viszont 46 ezerrel csökkent. 2009 júniusa és 2010 júniusa között jelentősen, 14 ezer fővel emelkedett a rehabilitációs járadékban részesülők száma, miközben az egészségkárosodott személyek szociális járadékában részesülők száma 12 ezerrel csökkent.

A nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások GDP-hez viszonyított aránya az ezredforduló óta lassú ütemben növekszik. 2009-ben a nyugdíjakra fordított kiadás a GDP 11,5%-át tette ki. A nyugdíjak reálértéke 1997-től fokozatosan emelkedett, 2007-ben megtorpant, 2009-ben pedig egy ellátottra számítva átlagosan 5,7%-os csökkenés következett be.

Az egy ellátottra jutó havi átlagos összeg 2010 júniusában 84 053 forint volt, nominálisan mintegy 6%-kal több, mint az előző év azonos időszakában. A nyugdíjas fogyasztóiár-index rendszerint meghaladja a globális fogyasztóiár-indexet, de idén júniusban az eltérő árváltozások és fogyasztási szerkezet miatt az átlagosnál kevésbé, 4,7%-kal nőtt a nyugdíjasokra számított árindex. Ez 1,2%-os reálnyugdíj-növekedést eredményezett tavaly júniushoz képest.

Az öregségi nyugdíjak havi átlagos összege 2010 júniusában 96 934 forint volt, valamennyi nyugellátás havi átlaga pedig 88 909 forint. A nyugdíjszerű ellátások havi átlaga a 30 ezer forintot sem érte el.

Az egy ellátottra jutó nyugellátás összege 2009 júniusában a nettó átlagkereset 64,3%-a, ez év júniusában 63,4%-a volt.

1. tábla

A nyugdíjasok száma és az ellátás havi átlaga, 2010. június

Ellátások	Létszám, fő	Az ellátás havi átlaga, forint	Nominális változás, 2009. júniushoz képest, %
Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjak	2 102 008	96 934	+5,7
Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjak	358 951	70 063	+5,4
Hozzá tartozói nyugdíjak	131 364	57 450	+2,5
Árvaellátás	102 006	34 192	+2,1
Rehabilitációs járadék	19 549	68 983	+6,2
Nyugellátások összesen	2 713 878	88 909	+5,9
Nyugdíjszerű ellátások összesen	243 435	29 922	+0,2
NYUGDÍJAK, NYUGDÍJSZERŰ ELLÁTÁSOK MINDÖSSZESEN	2 957 313	84 053	+6,0

Családi támogatások

A családi támogatások¹ rendszere tartalmaz alanyi jogon járó, illetve biztosítási jogviszonyon alapuló ellátásokat egyaránt.

Alanyi jogon járó ellátás a gyermeknevelési segély (gyes), melynek vásárlóereje 2007-ben csökkent, majd 2008-ban nőtt, 2009-ben pedig újra csökkent, 6,1%-kal. A gyes összege az öregségi nyugdíjminimummal azonos, 2008 óta változatlanul 28 500 forint. Az igénybe vevő családok száma az ezredforduló óta összességében egytizedével csökkent, 2008-ról 2009-re viszont 4,1%-kal nőtt. 2010 első félévében havonta átlagosan 177 ezer család vette igénybe az ellátást, 2,3%-kal több, mint 2009 azonos időszakában.

¹ Az adatok forrása az Országos Egészségbiztosítási Pénztár és a Magyar Államkincstár.

Biztosítási jogviszonyhoz kötött ellátás a gyermekgondozási díj (gyed), mely a napi átlagkereset 70%-a. Ennek reálértéke 2009-ben 2,2%-kal nőtt. Az igénybe vevő családok száma az ezredforduló óta háromnegyedével emelkedett. 2010 első felében havonta átlagosan 95 ezer fő vette igénybe az ellátást, lényegében ugyanannyi, mint 2009 első felében.

A gyermeknevelési támogatás (gyet) alanyi jogon járó ellátás, összege az öregségi nyugdíjminimummal azonos (28 500 forint). Az ellátást igénybe vevők száma 2000 óta negyedével csökkent. Idén az első félévben havonta átlagosan 40 ezer család vette igénybe az ellátást, 2,1%-kal kevesebb, mint a tavalyi év hasonló időszakában.

A családi pótlékban részesülő családok száma az ezredforduló óta kismértékben csökkent. 2010 első félévében havonta átlagosan 1 millió 251 ezer család vette igénybe az ellátást, 1%-kal kevesebb, mint 2009 első félévében. A családi pótlék reálértéke ingadozó volt az elmúlt néhány évben, 2007-ben 1,4%-kal csökkent, majd stagnált, 2009-ben pedig 4%-kal tovább csökkent. 2010-ben a pótlék nominális összege nem változott.

A családtámogatásra és gyermeknevelésre fordított költségvetési kiadások 2008. évi összege 571 milliárd forint volt, a lakosság összes jövedelmének 3,1%-a.

2010 I. félévében a családtámogatási ellátások havi nominális értéke nem változott, ezért reálértékük csökkent.

Természetbeni társadalmi juttatások

A társadalmi jövedelmek a lakosság összes jövedelmének több mint kétötödét teszik ki. Ezek nagyobb részét pénzbeli, kisebb hányadát a természetbeni társadalmi juttatások képviselik, melynek a legfőbb elemei az egészségügyi és szociális ellátás, az oktatás, valamint a kultúra, sport és néhány egyéb hasonló tevékenység támogatása.

A természetbeni juttatások reálértéke 2007–2009-ben folyamatosan, összesen mintegy 13%-kal csökkent: 2007-ben közel 9, 2008-ban 1,2, 2009-ben pedig további 3,3%-kal.

2010 első félévében folytatódott a természetbeni társadalmi juttatások visszaesése, 2,1%-os csökkenést mértek az előző év azonos időszakához képest. Ezen belül a kormányzattól kapott természetbeni társadalmi juttatások – melyek az összes juttatás csaknem kilenczetedét teszik ki – 2,2%-kal, a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől kapott természetbeni juttatások 0,7%-kal mérséklődtek.

További információk, adatok (linkek):

[stADAT-táblák](#)

Elérhetőségek:**Kereset:**

Nora.Kelemen@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6443

Nyugdíj, családi támogatások, természetbeni társadalmi juttatások:

Linda.Szarka@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6487

Információs szolgálat

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu